

GLUMICE KOJE ĆE NA DUBROVAČKIM LJETNIM IGRAMA U
"HAMLETU" OBJE ZAIGRATI KRALJICU GERTRUDU

Nina Viočić i Hrvojkica Begović

MITSKI "HAMLET"
U mitskom djelu
mitskog autora na
mitskom mjestu
i u režiji mitskog
redatelja Nina i
Hrvojkica zaigrat će lik
Hamletove majke

Frljić se Hamletom pitao
ima li njegov politički
angažman smisla, a
Magelli se pita zašto svi
mi ne činimo ništa

Božena Matijević

Kako bi jubilarne 70. Dubrovačke ljetne igre imale slavljenu auru, u subotu će se na njima premijerno izvesti nova kazališna verzija jednog od kanonskih djela koje je svojim prijašnjim uprizorenjima uraslo u povijest Igara, povijest Lovrijenca. A da su njegova svestremenska dramska vrijednost i kameno mjesto izvođenja postali jedno tkivo, najupečatljivije je riječima dočarala intendantica Igar Dora Ruždjak Podolski kada je rekla: "Mitski autor – Shakespeare, mitsko djelo – 'Hamlet', mitsko mjesto – dubrovačka tvrđava Lovrijenac i mitski redatelj – Paolo Magelli." Naslovnu ulogu prvi put u Dubrovniku igra rođeni Dubrovčanin Frano Mašković, Magelli je u ulogu Hamletove majke, kraljice Gertrude dodijelio Nini Violić, a ulogu članice glumačke družine koja će u scenskoj "Mišolovci" također prisposobiti kraljicu – Hrvojkicu Begović. Obje na početku pitamo stvaraju li jubilarne brojka i sve to "mitsko" oko "Hamleta" dodatni pritisak.

HRVOJKA: Izbjegavam mistifikacije, glorifikacije bilo čega. Da, riječ je o Dubrovačkim ljetnim igrama, Lovrijencu, "Hamletu", Paolu. To nosi sa sobom i povijest i tradiciju i moguće je da stvara određeni pritisak, ali glupo je ako te taj pritisak sprečava da budeš slobodan i kreativan. Ne treba se sputavati. Radije gledam na to kao na pogonsko gorivo nego kao na teret. Volim mitove i tradiciju. NINA: Ja sam jako sretna i ponosna da tako, bez pritiska, sudjelujem u jednom mitskom projektu.

Nina, vi ste prije pet godina igrali u "Hamletu" ZKM-a, koji je režirao Oliver Frlijić. Kako je ponovno igrati predstavu koju već imate "upisanu" u sebi? I, kakav je bio Frlijićev "Hamlet", a kakav će biti ovaj Magellijev?
 NINA: Kada jednom odigraš neku ulogu, onda je nekako u sebi zaista uvijek imaš "upisanu". A "Hamlet" je specifično djelo, golem izazov i za svakog redatelja jer od njega očekuje intimni pristup, osobni stav o pojedincu i društvu u kojem se nalazi. Oliver i Paolo su, na svu sreću, odlični, veliki redatelji tako da je i s jednim i s drugim čitanje "Hamleta" drukčije. Obojica su se intimno pozabavila "Hamletom" jer bi bilo glupo i banalno raditi ga samo tako da se ispriča ta priča. Oliver se u svojem "Hamletu" bavio svojim intimnim pitanjem – je li pobuna uopće potrebna, je li ona uključena u sustav. On se bavio Hamletom koji se pobunio samo zato što je kompletna urota dvora, političkog sustava, usmjerena na to da se Hamlet pobuni da bi se našao krivac i da bi se krivac kaznio, ne bi li se ponovo učvrstila vlast. Oliverovo pitanje bilo je – je li njegov politički trud u kazalištu imao ikakva smisla, je li on preko svojih političkih pobuna zapravo učvrstio sustav, nešto učinio ili nije. Kod Paola se bavimo drugim pitanjem – što bi čovjek, intelektualac, koji apsolutno sve razumije, vidi kako se stvari odvijaju i jasno mu je što se događa, trebao učiniti. To je čovjek koji ima sve, a ne napravi apsolutno ništa, kao ni svi mi.

HAMLET JE UTJELOVLJENJE NEODLUČNOSTI, MOMKA KOJI PREVIŠE INTELEKTUALIZIRA, A PREMALO REALIZIRA

HRVOJKA BEGOVIĆ
glumica

Obje ste već i prije radile s Magellijem, no što kada od njega stigne poziv za "Hamleta"?

HRVOJKA: Bilo mi je jako drago što me Paolo zvao jer sam ga prvi put upoznala dok smo radili predstavu "Noćni život". A on je jedan od redatelja, što sam mu i rekla, čije sam predstave gledala još u srednjoj školi i u koje sam se u istom trenu zaljubila. I kada sam prvi put radila s njim, htjela sam vidjeti što od tog čovjeka mogu naučiti. Tada smo se on i ja lijepo povezali tako da me na neki način i nije iznenadio njegov poziv za "Hamleta". Paolo je strahovito inteligentan, maštovit redatelj koji zna što hoće, voli glumce i voli iz nas glumaca izvlačiti svašta pa je onda taj rad i glumački gušt. Odgojio je generacije glumaca u Hrvatskoj. Od mnogih sam čula da je upravo Paolo bio taj koji je napravio najveći utjecaj na njihovo glumačko sazrijevanje. Njegov "trag" u hrvatskom kazalištu je ogroman, tim više što je sudjelovao u pokretanju ZKM-a.

Nina, u Frlijićevu "Hamletu" igrali ste i Gertrudu i Ofeliju, a sad ćete u Magellijevoj režiji biti Gertruda. U čemu će se Magellijeva Gertruda razlikovati od Frlijićeve?

NINA: Ono što me inspirira dva su potpuno različita pristupa. Kao da igram dvije posve različite uloge. Gertrude nema puno u "Hamletu", no i jedan i drugi redatelj bili su svjesni da ona jako određuje Hamleta, ne u edipovskom nego u majčinskom smislu, u smislu poimanja žene. Oliver je ideju žene stavio u jednu osobu i omogućio mi da u jednoj osobi budem naivno, čistodušno janje i zvijer premazana svim mastima. Kod Paola se bavimo nečim sasvim drugim, a to je majka koja bezuvjetno voli svog sina, tolerira mu sve, stoji iza njega što god učinio, obožava ga bez ikakvog odmaka. Takve majke ne dopuste sinovima da odrastu, ne dozvoljavaju im da sazru i postanu muškarci. To su te posebne majke koje ubiju ljubavljvu.

GERTRUDA JAKO ODREĐUJE HAMLETA, NE U EDIPOVSKOM, NEGO U MAJČINSKOM SMISLU, U SMISLU POIMANJA ŽENE

NINA VIOLIĆ
glumica

I jedno i drugo mi je legitimno. Kod Olivera je Gertruda najviše, iznad svega, voljela moć. Kod Paola Gertruda najviše, iznad svega, voli svog sina.

Hrvojkica, vi ćete u sceni "Mišolovke", također odigrati Gertrudu. Kako su to ovaj put zamislili Magelli i dramaturginja Željka Udovičić Pleština?

HRVOJKA: Bavit ću se time da pronađem malo Nine u sebi. A "Mišolovka", kao scena glumačke družine u komadu, jest važna, no nije naša jedina scena. U "Hamletu" su dvije scene napisane za glumačku družinu, a Paolo i Željka su izmaštali još materijala. Uvode nas sve zajedno, ali i pojedinačno, kao narod, slučajne promatrače, svjedoke, kao sudionike upletene ili neupletene u razne situacije, kao istinita ili lažna sjećanja na neke moguće događaje u životima protagonista.

Koliko vas dvije razgovarate o svojim likovima, koliko ih zajedno kreirate ili je sve ipak prepušteno Magellijevim zamislima?

HRVOJKA: Nikada nije sve prepušteno samo redatelju niti je Paolo takav redatelj. Štoviše, on voli, traži od nas, i s tom ljubavlju koju ima prema glumcima, izvlači iz nas da i mi sami doprinosimo u procesu rada. Ninu volim i kao glumicu i privatno, vjerujem njezinim instinktima i procjenama, tako da mi je rad s njom kao mali poklon na kraju sezone.

NINA: Jako volim Hrvojkicu. Ona mi je jako inspirativna. A Paolo uvijek radi tako da glumcima pustiti da improviziraju, ponude materijal pa, ako mu se to sviđa, onda on to dublje razradi i nađe tome još veće uporište u predstavi, a ako mu se ne sviđa, onda se mršti i grebe po glavi, tako da su obje solucije zajamčena zabava. Meni se takav rad sviđa jer sam odavno prestala vjerovati da su baš moje ideje najbolje za predstavu.

Magelli je rekao da kod Shakespearea voli upravo to što je u

"Hamletu" istaknuo koliko su svi likovi ranjivi. Dok ulazite u tekst i likove, osjetite li to?

HRVOJKA: O tome nisam razmišljala, no zanimljivo mi je kada spominjete ranjivost jer primjećujem kod sebe, i ljudi oko sebe, da se bez veze bojimo ranjivosti i njezina pokazivanja, a to je zapravo predivno. Meni nedostaje to – dopustiti si da budemo ranjivi. Ako Paolo ide za tim, to je genijalno. Uh, pod pritiskom smo da damo najbolje od sebe. Pritisak tog perfekcionizma mi je iritantan.

Magelli je također kazao da je majčino mlijeko ono što određuje sudbinu čovjeka, a da Hamlet "nije sisao mlijeko baš od normalne osobe, jer mu je majka, onako drago, luda".

NINA: Ono o čemu smo najprije razgovarali, već na prvoj probi, jest to da želimo vidjeti, dokučiti i pokazati da to Hamletovo ludilo nije palo s neba. Time smo se dosta bavili. Nekako sve više vidim da kroz tu Shakespeareovu logo-reju izlazi to da racionalizacija i mir ponekad djeluju puno luđe nego pokazivanje i glumljenje ludila.

Nina, vi ste prije pet godina rekli da su Hamletovi problemi tinejdžerske prirode, da je Hamlet za vas uvijek bio kenjkavi, egzaltirani, razmaženi i pametni klinac, kojeg kao Ofelija ništa ne razumijete, a kao Gertruda biste ga najradije izdevetali. Dodali ste da u njemu prepoznajete

NINA: Hamlet znači biti nezreo. I to je simptomatično za moju generaciju, onu koja danas vlada zemaljskom kuglom. Razmažena je i nezrela

muškarce svoje generacije. Ostajete li pri tome dojmu ili...

NINA: Apsolutno! Hamlet nije odrastao. Hamlet znači – biti u pubertetu, biti nezreo. Fantastično mi je da Frano s 40 godina igra takvu osobu jer znamo da razmaženost i nezrelost nemaju veze s godinama. I to je simptomatično za moju generaciju, generaciju koja danas vlada zemaljskom kuglom. To je razmažena i nezrela generacija.

Gledajući svijet, zemlju i društvo u kojem živimo, što danas znači – biti ili ne biti?

NINA: Biti ili ne biti, danas je pitanje – pristati na sustav ili ne pristati. Svi mi koji smo prisutni u javnosti na ovaj ili onaj način pristali smo na sustav. Nisam sigurna da to što ponekad ne mogu izdržati nepravdu pa se bunim ima nekog šireg smisla, osim da tako operem svoju savjet. Dio sam sustava jer nisam znala drukčije. HRVOJKA: To je pitanje pristajanja ili nepristajanja, pitanje aktivnosti ili pasivnosti, djelovanja ili rezignacije. Pitanje koje si u različitim kontekstima postavljam svaki dan. I pitanje koje je moje područje djelovanja, koje su bitke koje biram i na koji način da se u tim bitkama borim.

Frano Mašković glumi Hamleta u svojoj 42. godini. Koliko je važno da takvu složenu i mitsku ulogu igra glumački i ljudski već zreo glumac?

HRVOJKA: Ne znam koliko Hamlet zapravo ima godina i koliko bi trebao imati godina. On nosi svoj problem sa sobom, pritom može imati 16 ili 60 godina. U tom smislu godine nisu presudne za problem ili za osjećaj koji neko lice na sceni nosi, ali mu daju kontekst. Hamleta sam tijekom ovog procesa počela doživljavati kao utjelovljenje neodlučnosti, nedjelovanja, momka koji previše intelektualizira, a premalo realizira. Činjenica da ga glumi Frano u svojoj 42. godini govori o toj generaciji koja bi mogla biti u naponu snage, a u kojoj nedjelovanje, pasivnost i samosažaljenje pobjeđuju. A govori i o muškarcima koje, unatoč godinama, i dalje određuje odnos s majkom. Drago mi je za Franu da je dobio tu veliku ulogu, i to u trenutku kad je već mislio da mu je vrijeme za Hamleta prošlo. Frano mi je predivan i blizak prijatelj i kolega s kojim obožavam raditi na sceni.

Nina, Magelli je rekao da vi kao Gertruda i Frano kao Hamlet nekako sličite u predstavi te da se između vas dvoje ovih dana na svakoj probi događa direktnost, a ne indirektnost glume. Doživljavate li to?

NINA: Nije to ništa slučajno. Magelli je jako dobro znao kada je birao kraljicu i Hamleta, s obzirom na to da mu je taj odnos nukleus Hamletova problema, da bira glumce koji imaju zajedničko iskustvo. Frano i ja smo puno radili skupa i u ZKM-u smo zajedno sazrijevali kao glumci – preko Buljanove "Garaže", zatim u "Idiotu" gdje je Frano igrao kneza Miškina, a ja Nastasju Filipovnu, a kod Magellija smo i u "Zagrebačkom pentagramu" igrali onaj ludi Karakašev zaljubljeni par – tako da je Paolo znao da bira glumce kod kojih indirektnost glume nije moguća.